PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII | Warszawa, piątek 26 sierpnia 1932 r. | Nr. 194

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

OBRADY PAŃSTW ROLNICZYCH W WARSZAWIE.

Cała prasa niemiecka z 25.VIII podaje obszerne informacje o przebiegu konferencji warszawskiej. Naogół dzienniki wstrzymują się od komentarzy. Jedynie *Vossische Ztg.* podnosi, że Polska rozwija, jak się zdaje, dużą inicjatywę, podczas gdy inne państwa uczestniczące odnoszą się dość wstrzemięźliwie. Dziennik tytułuje swą depeszę z Warszawy: „Polska organizuje dłużników Francji".

Neues Wiener Journal 25.VIII zamieszczając depeszę o warszawskiej konferencji agrarnej zaopatruje ją tytułem „Sensacyjne plany Polski w sprawie Europy środkowej.! Międzynarodowy powrót do wolnego handlu".

POLSKA A NIEMCY.

Ermländ. Ztg. Nr. 195 informuje, iż nuncjusz papieski w Berlinie Orsenigo wziął udział w uroczystościach poświęcenia seminarjum duchownego w Braunsbergu. Burmistrz miasta Braunsberg (Braniewo) wyraził się w mowie powitalnej m. in., że wita nuncjusza nietylko jako pasterza, „lecz także jako dziekana korpusu dyplomatycznego... Wyrażamy życzenie i prośbę, aby Wasza Ekscelencja zrobiła użytek w swojej działalności z osobistego wrażenia tutaj odniesionego, jak również, aby Wasza Ekscelencja zechciała pośredniczyć w sprawie odzyskania wolności i prawa przez wschód niemiecki".

Königsb. Allg. Ztg. 24.VIII informując, iż rząd polski nie będzie udzielał kontygentów na przywóz przędzy bawełnianej z Niemiec, zaznacza: Jest to naruszenie porozumienia polsko - niemieckiego z dn. 25 marca b. r.

POLSKA A GDAŃSK.

Danziger Allgemeine Ztg. i Danziger Neueste Nachrichten 25.VIII w związku z rozpoczynającemi się w Genewie dnia 29 b. m. dalszemi obradami komisji ekspertów w sprawie t. zw. konkurencji Gdyni zamieszczają informacje o przebiegu dotychczasowych obrad komisji, odbytych w Gdańsku od 13 do 24 lipca roku bież. Informacje te zawierają obszerne uzasadnienie punktu widzenia gdańskiego w tej sprawie wogóle, a w szczególności t. zw. tezy ryzyka za niewykorzystanie portu gdańskiego przez Polskę i polemizują z wywodami polskiemi. M. in. wspomniane pisma zbijają argumenty Polski co do wolności kierowania transportów przez zainteresowane sfery kupieckie Polski do tego portu, który daje lepsze warunki przeładunkowe, twierdząc, że argument ten nie wytrzymuje krytyki, gdyż w Polsce tak jak w żadnem Państwie na świecie, (poza Rosją sowiecką) rząd ma możność wywierania wielkiego wpływu na kierunek transportów handlowych. W zakończeniu pisma wyrażają nadzieję, że jednak pomimo dążności ze strony Polski do przewlekania obrad, opinja komisji rzeczoznawców będzie ostatecznie sformułowana na dzień 10 września. Ze strony gdańskiej dla obrony stanowiska gdańskiego delegowano 5 rzeczoznawców.

Le Temps 24.VIII zamieszcza wiadomość o warunkowem zawieszeniu przez Z. O. K. Z. bojkotu Gdańska.

POLSKA, Z. S. R. R. A RUMUNJA. PAKTY NIEAGRESJI.

Neue Zürcher Ztg. 24.VIII w koresp. z Paryża pisze, że od chwili podpisania paktu polsko-rosyjskiego zaznaczył się zwrot również w rokowaniach francusko - rosyjskich. Dowgalewski miał otrzymać polecenie przyśpieszenia podpisania paktu o nieagresji z Francją jeszcze przed sesją parlamentu, tak, aby obrady nad sprawami finansowemi i gospodarczemi mogły być podjęte już w listopadzie lub grudniu.

Co się tyczy sprawy paktu z Rumunją miał Dowgalewski oświadczyć, że jeżeli Francja będzie uzależniała podpisanie swego paktu od paktu sowiecko-rumuńskiego, rząd sowiecki musiałby żądać przeprowadzenie plebiscytu w Besarabji pod kontrolą komisji neutralnej.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH. FRANCJA A NIEMCY.

Le Temps 25.VIII twierdzi, że zachowanie się Hitlera w sprawie hitlerowców skazanych na śmierć przez trybunał bytomski, jest tak niezręczne, iż musi utrudnić rządowi ewentualne ułaskawienie skazanych. „Zresztą — dodaje dziennik — niezależnie od tego, czem się skończy sprawa, skazaniem czy ułaskawieniem pięciu hitlerowców, uspokojenie umysłów nie nastąpi tak prędko, jakby to było pożądane. W Niemczech panuje bezwzględnie atmosfera wojny domowej". Przy obecnym stanie rzeczy trudno liczyć na to, że Reichstag będzie mógł się zebrać normalnie d. 30 b.m. Gabinet v. Papena-v. Shleicher będzie prawdopodobnie, zmuszony do rozwiązania parlamentu jeszcze przed jego otwarciem, jeżeli chce się utrzymać przy władzy.

Journal des Débats 24.VIII w art. P. Bernus'a twierdzi, iż nie należy się zbytnio przejmować „krwawą i odstręczającą anarchją", jaka panuje w Niemczech. Anarchję tę wyhodowali świadomie ludzie, którzy doskonale wiedzą, do czego dążą. Potrafili oni wyzyskać tę anarchję na zewnątrz, posługiwali sią nią dla zastraszenia zagranicy. Obecnie dążeniem ich jest jak najszybsze umożliwienie uzbrojenia i liczą przy tem na pomoc francuskich socjalistów i pacyfistów, którzy popierają niemieckie pretensje i zarzucają Francji, że nie chce się rozbroić.

Le Journal 24.VIII twierdzi, że Niemcy starają się wysondować, czy Francja zechce pójść na ustępstwa w sprawie reorganizacji Reichswehry. Nie należy, zdaniem dziennika, przypuszczać, że chwilowe wstrzymanie się czynników rządowych od wystąpienia z oficjalnem démarche oznacza rezygnację. „Atak będzie napewno silny" zdaniem dziennika, dlatego należy odrazu dać do zrozumienia Niemcom że w oczach Francji myśl ta niema poprostu żadnych widoków na powodzenie, a to dla tego, że rząd francuski nie może wdawać się w omawianie statutu Reichswehry, zanim nie będzie wiedział decyzji konferencji rozbrojeniowej w stosunku do armji francuskiej. Zresztą cała ta dyskusja miałaby wtedy tylko sens, gdyby Niemcy mogły ofiarować poważne i rzeczywiste gwarancje bezpieczeństwa.

L'Ere Nouvelle 24.VIII (w art. A. Milhaud'a) twierdzi, że ruch hitlerowski zmiótł z powierzchni Niemiec wszelkie przejawy ducha republikańskiego, które zjawiły się na gruncie konstytucji wejmarskiej. Rzesza niemiecka powraca automatycznie do swych koncepcyj i uczuć przedwojennych. Misją historyczną hitleryzmu jest zniweczenie wszystkiego, co zaczęło kiełkować w Niemczech po przegranej wojnie. Dziś naród niemiecki nie liczy się z prawem ani wewnątrz kraju, ani też z prawem międzynarodowem. Socjaliści niemieccy nie mieli dość siły, ażeby wzmocnić i utrwalić régime republikański i demokratyczny. Dziennik przytacza słowa powiedziane kiedyś przez Thiers'a, że „nie trzeba niczego brać tragicznie, lecz należy wszystko brać poważnie" i dodaje, że należy liczyć się poważnie z piętnem, jakie hitleryzm wycisnął na mentalności narodu niemieckiego, nawet gdyby nie miał dojść do władzy.

Corriere della Sera 23.VIII w kor. z Berlina donosi o zasądzeniu 5 hitlerowców na karę śmierci, twierdząc, że terorystów socjalistycznych i komunistycznych karano bardzo oględnie, natomiast za życie jednego komunisty miałoby teraz dać życie pięciu narodowych socjalistów.

Izwiestja 24.VIII w depeszy z Berlina wypowiadają pogląd, że prezydent Hindenburg w żadnym razie nie zdecyduje się na pogwałcenie konstytucji weimarskiej, jednakże rozwiązanie Reichstagu jest bardzo prawdopodobne. Dałoby ono rządowi von Papena trzymiesięczną „pieredyszkę", co jest bardzo wiele, gdyż obecnie w Niemczech perspektywy z odleglejszym terminem nie są przez nikogo brane w rachubę.

Adeverul 25.VII ocenia położenie w Niemczech, podkreślając coraz większe jego zawikłania wskutek teroru hitlerowców.

Ermländ. Ztg. 23.VIII pisze: W Niemczech zamordowano i zraniono od początku czerwca do chwili obecnej ok. 6.000 osób, a więc połowę liczby strat, jakie Niemcy poniosły w bitwie pod Tannenbergiem w r. 1914.

SYTUACJA POLITYCZNA W Z. S. R. R.

Germania 25.VIII pisze, że w Rosji wewnętrzne trudności powodują pewne przesunięcie się sił w łonie władz centralnych i dojście do głosu nowych ludzi, którzy dążą do zupełnej zmiany kursu polityki Stalina, polegającego na socjalizacji. Dziennik zaznacza, że częściowe uchylenie tej gry zakulisowej stanowi list Woroszyłowa do Politbiura. Woroszyłow występuje z protestem przeciwko ukrywaniu istotnego położenia politycznego Sowietów przez władze centralne i twierdzi, że właśnie w interesie Sowietów powinno leżeć dokładne informowanie szczególnie armji sowieckiej o zewnętrznej sytuacji. Woroszyłow zapytuje, czy to jest prawdą, że Litwinow przyrzekł posłowi Patkowi, iż Rosja uzna de facto prawa suwerenne Rumunji do Besarabji oraz, że z Niemcami tak popsuły się stosunki, iż istnieje niebezpieczeństwo izolowania Sowietów wobec państw zachodnio-europejskich. Dalej zapytuje Woroszyłow, czy to jest prawdą, że poseł sowiecki w Tokjo miał otrzymać polecenie dążenia do zawarcia paktu nieagresji z Japonją za wszelką cenę.

Dziennik zaznacza, że jest rzeczą interesującą, iż Woroszyłow nie otrzymał odpowiedzi na te pytania, a jedynie Politbiuro oświadczyło, że list ten jest ciężkiem wykroczeniem przeciwko dyscyplinie partyjnej. Gdy na pewnem posiedzeniu była o tem mowa, Woroszyłow oświadczył, że potrafi on zdobyć potrzebne wyjaśnienia.

Krasnaja Gazieta 24.VIII podkreśla w art. wst. znaczenie wychowania fizycznego dla rozwoju socjalizmu i wzmocnienia gotowości bojowej Związku Sowieckiego. Za rok odbędzie się w Moskwie t. zw. „spartakjada", która będze światowem świętem robotniczej kultury fizycznej. Rok ten, pisze dziennik, winien byś wyzyskany dla energicznej agitacji na rzecz sportu robotniczego. 6 miljonów robotników i robotnic winno znaleźć się w szeregach organizacyj wychowania fizycznego.

RÓŻNE.

Dreptatea 25.VIII w art. wst. omawia znaczenie społecze, narodowe i gospodarcze kolonizacji Dobrudży; dziennik nawiązuje tu do aktu ostatecznego przewłaszczenia tam 200 kolonistów rumuńskich.

Druk „Kadra". Warszawa, Długa 50. tel. 11-86-30

Drukowano na prawach rękopisu.